

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

100 00 PRAHA 10 - VRŠOVICE, Vršovická 65

Vážený pan
Ing. arch. Martin Tunka, CSc.
ředitel odboru územního plánování
Ministerstvo pro místní rozvoj
Staroměstské náměstí 6
110 15 Praha 1

Váš dopis značky / ze dne:

Naše značka:

4872/EUV/09

Vyřizuje:

Ing. Matějíčková/I.2321

PRAHA

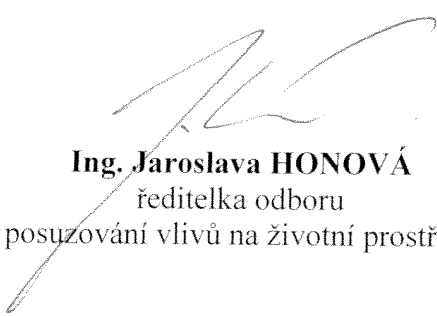
23. 1. 2009

Věc: Politika územního rozvoje ČR 2008 - předání stanoviska SEA

Jako příslušný úřad Vám sdělujeme, že návrh Politiky územního rozvoje ČR 2008 byl podroben procesu posuzování vlivů na životní prostředí ve smyslu příslušných ustanovení zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 100/2001 Sb.“) a zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 183/2006 Sb.“).

Na základě návrhu Politiky územního rozvoje ČR 2008, vyjádření k němu podaných a veřejného projednání vydal příslušný úřad stanovisko k vyhodnocení vlivů na životní prostředí (dále jen „stanovisko SEA“) podle ustanovení § 21 písm. l) zákona č. 100/2001 Sb., které Vám v příloze zasíláme. Stanovisko SEA je podle ustanovení § 34 odst. 1 písm. c) zákona č. 183/2006 Sb. nedílnou součástí materiálů předkládaných vládě ke schválení Politiky územního rozvoje.

Vzhledem k obsahu a závěrům stanoviska SEA doporučujeme přepracování celého výše uvedeného materiálu. Do stanoviska SEA lze také nahlédnout v Informačním systému SEA <http://eia.cenia.cz/sea/zur/prehled.php>, kód koncepce MZP015Z.

Ing. Jaroslava HONOVÁ

ředitelka odboru
posuzování vlivů na životní prostředí

Příloha: dle textu

TEL:
267 12 1111

ČNB Praha 1
č.ú. 7628001/0710

IČO:
164 801

fax:
267 310 443

Na vědomí:

- OVSS I
- OVSS II
- OVSS III
- OVSS IV
- OVSS V
- OVSS VI
- OVSS VII
- OVSS VIII
- OVSS IX

zde:

- odbor politiky životního prostředí
- odbor péče o krajinu
- odbor zvláště chráněných částí přírody
- odbor mezinárodní ochrany biodiverzity
- odbor ochrany horninového a půdního prostředí
- odbor odpadů
- odbor ochrany vod
- odbor environmentálních rizik
- odbor ochrany ovzduší
- odbor udržitelné energetiky a dopravy

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

100 00 PRAHA 10 - VRŠOVICE, Vršovická 65

V Praze dne 23. ledna 2009

Č.j. : 4872 /ENV/09

STANOVISKO

Ministerstva životního prostředí

podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí
a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na
životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů,

k návrhu

„Politiky územního rozvoje České republiky 2008“

verze po vnějším připomínkovém řízení – prosinec 2008

- Předkladatel koncepce:** Ministerstvo pro místní rozvoj
- Zpracovatel koncepce:** Ústav územního rozvoje Brno
- Zpracovatel posouzení:** RNDr. Libor Krajíček, autorizovaná osoba dle § 19 zákona
č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí
a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění
pozdějších předpisů
- Mgr. Ondřej Volf, autorizovaná osoba pro hodnocení dle
§ 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve
znění pozdějších předpisů

Stručný popis koncepce:

Návrh Politiky územního rozvoje České republiky 2008 (dále jen „PÚR“) byl zpracován na základě zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů (stavební zákon). Stavební zákon primárně stanoví cíle a úkoly územního plánování. Cílem územního plánování je vytvářet předpoklady pro výstavbu a pro udržitelný rozvoj území, spočívající ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel. Územní plánování má ve veřejném zájmu chránit a rozvíjet přírodní, kulturní a civilizační hodnoty území a chránit krajinu jako podstatnou složku životního prostředí. K dosažení výše uvedených cílů v problematice územního plánování slouží příslušné nástroje územního plánování, a to na úrovni místní, krajské a celorepublikové.

PÚR je celorepublikovým a proto stěžejním nástrojem územního plánování, který určuje požadavky a rámce pro konkretizaci úkolů územního plánování v republikových, přeshraničních a mezinárodních souvislostech, zejména s ohledem na udržitelný rozvoj území a určuje strategii a základní podmínky pro naplňování těchto úkolů. PÚR poskytuje rámec pro konsensuální rozvoj a zhodnocování území ČR (dále jen „územní rozvoj“). Z tohoto důvodu, pro dosažení potřebné koordinace odvětvových a meziodvětvových koncepcí a územně plánovací dokumentace krajů a pro koordinaci záměrů, které mají vliv na rozvoj území ČR a přesahují svým významem území jednoho kraje (dále jen „rozvojové záměry“), PÚR zajišťuje součinnost ministerstev, dalších ústředních správních úřadů a krajů. Obsah PÚR je dán ustanovením § 32 stavebního zákona. Podle téhož ustanovení písmene f) má stanovit úkoly územního plánování v republikových, přeshraničních a mezinárodních souvislostech, zejména s ohledem na udržitelný rozvoj území, a určuje strategii a základní podmínky pro naplňování těchto úkolů. Dále má PÚR koordinovat tvorbu a aktualizaci zásad územního rozvoje, územních plánů, regulačních plánů ve smyslu § 31 stavebního zákona.

Předložený návrh PÚR však výše uvedené cíle ve smyslu požadavků platného stavebního zákona neobsahuje, nebo se jimi zabývá nedostatečně.

Stručný popis vyhodnocení:

Při posuzování vlivů PÚR na životní prostředí a veřejné zdraví se postupuje podle platného stavebního zákona a zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Podle § 33 odst. 1 stavebního zákona Ministerstvo životního prostředí stanoví své požadavky na vyhodnocení vlivů na životní prostředí. Dále podle § 10i odst. 3 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí Ministerstvo životního prostředí stanoví požadavky na obsah a rozsah vyhodnocení.

Ministerstvo životního prostředí postupovalo ve smyslu výše uvedených ustanovení a uplatnilo své požadavky na obsah a rozsah vyhodnocení, které však nebyly zohledněny. Lze tedy konstatovat, že vyhodnocení neodpovídá požadavkům zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, a to především z hlediska kvality vyhodnocení velikosti a významnosti vlivů na životní prostředí.

Průběh posuzování:

Ministerstvo pro místní rozvoj pořídilo PÚR na základě § 31 odst. 3 stavebního zákona. Následně byla PÚR dne 11. června 2008 rozeslána k připomínkám ministerstvům, jiným ústředním správním úřadům a krajům, které mohly uplatnit svá stanoviska do 16. září

2008. Návrh PÚR byl také zveřejněn způsobem umožňujícím dálkový přístup a veřejnost mohla podávat Ministerstvu pro místní rozvoj připomínky do 25. září 2008. Veřejné projednání návrhu PÚR proběhlo dne 22. července 2008 v budově Městské knihovny v Praze a dne 17. září 2008 v Brně, v Sále B. Bakaly, Žerotínovo náměstí 6.

Ministerstvo životního prostředí dopisem č.j. 46681/ENV/07 ze dne 19. července 2007 uplatnilo ve smyslu § 33 odst. 1 stavebního zákona požadavky na vyhodnocení vlivů na životní prostředí. Ve vyhodnocení vlivů PÚR na životní prostředí (verze z června 2008 pro vnější připomínkové řízení) uplatněné požadavky nebyly akceptovány ani vypořádány a vyhodnocení bylo v tomto směru nedostatečně zpracované. Na tuto skutečnost Ministerstvo životního prostředí upozornilo ve svém stanovisku podle § 33 odst. 3 stavebního zákona, a to dopisem ministra životního prostředí ze dne 16. září 2008.

Ministerstvo životního prostředí uplatnilo v rámci výše zmíněného stanoviska řadu připomínek, které byly rozděleny do 153 bodů. Obsahově připomínky odpovídaly kompetenci Ministerstva životního prostředí jako dotčeného orgánu státní správy v procesu pořizování PÚR a příslušného úřadu v rámci procesu posuzování vlivů koncepce na životní prostředí ve smyslu zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Jak je zmíněno výše, opět bylo v rámci stanoviska podle § 33 odst. 3 stavebního zákona požadováno dopracování vyhodnocení, které však dopracováno nebylo s odkazem na odůvodnění, že hodnocení nelze provést vzhledem k podrobnosti PÚR a strategickému charakteru vymezení ploch a koridorů, což ze strany Ministerstva životního prostředí nelze akceptovat. Lze tedy konstatovat, že většina požadavků Ministerstva životního prostředí ohledně vyhodnocení vlivů PÚR na životní prostředí nebyla splněna s odkazem na nemožnost hodnocení v měřítku PÚR. Vzhledem k množství připomínek, které resort životního prostředí uplatnil, a to jak k vlastnímu návrhu koncepce, tak i k vyhodnocení, upozorňovalo Ministerstvo životního prostředí na to, že je třeba předmětný návrh komplexně přepracovat. Kromě nedostatků věcného charakteru bylo poukazováno také na nedostatky charakteru procesního. K návrhu PÚR proběhlo několik neoficiálních jednání za účasti zástupců obou resortů, popř. dalších resortů a zástupců krajů, avšak ve věci základních koncepčních rozporů nedošlo k dohodě. Na problematice projednávání předloženého návrhu PÚR byl předkladatel (Ministerstvo pro místní rozvoj) také upozorněn prostřednictvím dopisů ministra životního prostředí ze dne 25. listopadu 2008 ze dne 18. prosince 2008 a dopisem náměstkyně ministra životního prostředí R. Bízkové ze dne 25. listopadu 2008. Přestože v posledně jmenovaném dopise bylo výslovně uvedeno, že za takovýchto podmínek nelze přistoupit k projednávání návrhu PÚR ve smyslu § 33 odst. 6 stavebního zákona, předmětné jednání se dne 26. listopadu 2008 uskutečnilo. Většina připomínek ze strany resortu životního prostředí tedy zůstala nevypořádána, a to z části nebo zcela, neboť nedošlo k dohodě mezi oběma resorty. Dne 23. prosince 2008 obdrželo Ministerstvo životního prostředí upravený návrh PÚR. Předmětný návrh byl rámcově upraven, neboť z návrhu byly vypuštěny nebo upraveny některé konfliktní záměry, avšak kvalitativně k zásadní úpravě nedošlo. Upravený návrh PÚR tedy trpí zásadními nedostatky a neplní funkci komplexního materiálu zejména z důvodů, které jsou blíže popsány v části odůvodnění stanoviska.

Závěry vyhodnocení:

Ministerstvo životního prostředí jako příslušný úřad v souladu s ustanovením § 21 písm. l) zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, na základě návrhu PÚR, vyjádření k němu podaných a veřejného projednání vydává

NESOUHLASNÉ STANOVISKO

k návrhu

„Politiky územního rozvoje České republiky 2008“

verze po vnějším připomínkovém řízení – prosinec 2008

Odůvodnění:

O b e c n é a s p e k t y :

1. Návrh PÚR nelze označit za strategický dokument, který by zajišťoval předpoklady pro udržitelný rozvoj území. Udržitelný rozvoj území mimo jiné zahrnuje i environmentální pilíř. Koncepce sledující udržitelný rozvoj území tedy musí navrhnout opatření k zajištění příznivého životního prostředí a hlavně zajišťovat vyváženost rozvoje území ve všech třech oblastech – hospodářské, sociální i životního prostředí. Tuto úlohu návrh PÚR neplní, neboť v oblasti životního prostředí nenabízí žádná opatření k zajištění nebo zlepšování stavu životního prostředí a celá tato část je zpracována pouze formou obecných ustanovení, která poukazují na nutnost dodržovat principy udržitelného rozvoje. Z formulací v návrhu PÚR je přitom zřejmé, že samotná koncepce zmíněné principy nerespektuje. Návrh PÚR není vyvážený a nesplňuje cíle, které ze zákona plnit má.
2. PÚR by měla plnit funkci základního dokumentu, který by zastřešoval územně plánovací činnost krajů a dával předpoklady pro kvalitní výkon této činnosti. PÚR by měla především stanovit úkoly pro územní plánování krajů, aby nedocházelo ke stálým nekoncepčním změnám. PÚR by měla koordinovat tvorbu a aktualizaci zásad územního rozvoje a stanovit úkoly zajišťující tuto koordinaci s ohledem na možnosti území. Předložený návrh PÚR však výše uvedené funkce neplní. Přijetí takto nedostatečně zpracované koncepce, její zpracování v územně plánovací dokumentaci krajů a obcí a vlastní naplňování v území bude mít negativní dopad na životní prostředí, který nebyl dostatečně posouzen.
3. Návrh PÚR nerespektuje limity a nestanoví úkoly pro územní plánování v oblastech, jakými jsou například posilování ekologické stability krajiny zejména prostřednictvím územní ochrany, především zvláště chráněných území (NP, CHKO, NPR, NPP)

a územních systémů ekologické stability (nadregionální), zastavení poklesu biodiverzity, adaptace krajiny na změny klimatu apod.

4. U článků týkající se jednotlivých rozvojových oblastí, rozvojových os a specifických oblastí nejsou uvedena kritéria a podmínky pro rozhodování o změnách v území a úkolů pro územní plánování tak, aby byly v rámci koordinace územního plánování začleněny požadavky na ochranu životního prostředí.
5. Republiková priorita územního plánování pro zajištění udržitelného rozvoje území, kterou je třeba chápat jako obecné východisko pro konkrétní návrhy v dalších částech, v článku (14) uvádí, že ochrana hodnot území by neměla znemožňovat ekonomické využití nebo mu nadměrně bránit. Tato a obdobné další formulace dokladují skutečnost, že samotný návrh PÚR je v rozporu s principy udržitelného rozvoje.
6. Návrh PÚR nedostatečně zohledňuje cíle a úkoly stanovené v některých základních strategických dokumentech v oblasti ochrany životního prostředí (např. Státní politika životního prostředí 2004 - 2010, Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR, Státní program ochrany přírody a krajiny, Národní program snižování emisí), na jejichž základě má být podle § 33 odst. 2 stavebního zákona návrh PÚR pořízen. Z těchto dokumentů by zároveň měly vycházet postupy, standardy a případně vzory uspořádání území.
7. Pro některé navrhované koridory nebyla dostatečně prověřena jejich společenská potřebnost (např. koridory vodních cest, některé dopravní koridory). Návrh PÚR místy přebírá zastaralé či velmi sporné záměry, aniž by zohledňoval aktuální stav znalostí a potřeb (potřeb společnosti, požadavky na udržitelný rozvoj).
8. Dopravní koridory, u kterých trasa není dosud stabilizovaná a vymezený koridor tím zasahuje rozsáhlé území a dále plochy dopravní infrastruktury, které jsou vymezeny územím jednoho nebo dokonce více krajů, musí být řešeny variantně v souladu s dokumenty uvedenými v § 33 odst. 2 stavebního zákona. Tyto varianty musí být posouzeny z hlediska vlivů na udržitelný rozvoj území. Varianty jednotlivých ploch a koridorů však nebyly zpracovány a tedy ani posouzeny.
9. Návrh PÚR neřeší podmínky ochrany ovzduší a klimatu (např. prostřednictvím stanovení základních územních limitů a úkolů pro výstavbu zdrojů znečišťování, které by musely kraje při své územně plánovací činnosti respektovat). Znečištění ovzduší je závažný problém, který musí být řešen na obecné úrovni. Návrh PÚR by měl zahrnovat všechna relevantní opatření ke snížení emisí, která jsou definována v Národním programu snižování emisí.
10. PÚR se nevěnuje obecným principům environmentálně šetrného dopravního urbanismu pro nižší stupně územního plánování (zejm. povinnost vázat nové plochy na trasy veřejné dopravy, především kolejové).
11. K prosazování zájmů životního prostředí dochází ve větší míře teprve prostřednictvím vyhodnocení SEA koncepce (nikoli již při tvorbě návrhu). Jednotlivá opatření pro předcházení, snížení nebo kompenzaci významných negativních vlivů na životní prostředí však nebyla ve vlastním návrhu PÚR nijak zahrnuta.

12. Předkladatel postupoval v rozporu s § 33 odst. 5 stavebního zákona. Podle citovaného ustanovení má Ministerstvo pro místní rozvoj povinnost účastnit se konzultací, pokud o konzultace sousední stát projeví zájem. Ačkoli saské Ministerstvo vnitra uplatnilo připomínky a žádalo o další spolupráci, další projednání se nekonalo. Toto je v rozporu s platným stavebním zákonem i příslušnou evropskou legislativou (směrnice 2001/42/ES). Na základě výše uvedeného lze konstatovat, že nebylo řádně provedeno přeshraniční posouzení vlivů PÚR na životní prostředí.
13. V upraveném návrhu PÚR nebyly akceptovány připomínky ministerstev, jiných ústředních správních úřadů, krajů a veřejnosti.

V ě c n ě a s p e k t y :

14. U specifické oblasti SOB 1 Šumava je úkol pro územní plánování e) prověřit v územně plánovací dokumentaci krajů možnosti intenzivnějšího využití rekreačního potenciálu vhodných oblastí na území specifické oblasti Šumava pro rekreaci a úkol g) vytvářet územní podmínky pro obnovu lesních porostů v rozporu se specifikami území a ochranou přírody a krajiny.
15. U specifické oblasti SOB 3 Jeseníky – Králický Sněžník je úkol pro územní plánování f) prověřit možnosti využití rekreačního potenciálu horských masivů Jeseníků a Králického Sněžníku v rozporu se specifikami území a ochranou přírody a krajiny.
16. U specifické oblasti SOB 7 Krkonoše – Jizerské hory je v úkolu pro územní plánování c) uveden požadavek na rozvoj rekreace mimo stávající hlavní střediska, což je v rozporu se specifikami území a ochranou přírody a krajiny.
17. Článek (99) PÚR u segmentu Silničního okruhu kolem Prahy mezi rychlostní silnicí R7 a dálnicí D8 nestanoví úkol uvést územní plány (resp. zpracovávané Zásady územního rozvoje) hl. m. Prahy a Pražského regionu (Středočeského kraje) do souladu s dokumentací EIA a stanoviskem ve smyslu ustanovení § 11 zákona č. 244/1992 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění zákona č. 132/2000 Sb., k záměru „Silniční okruh kolem Prahy, stavby 518 a 519, Ruzyně – Březiněves“ č. j. NM700/1327/2020/OPVŽP/02 e. o. dne 30. dubna 2002) k severozápadnímu segmentu Silničního okruhu kolem Prahy. Nyní připravovaná trasa je v rozporu s dokumentací EIA a tímto stanoviskem a vliv této trasy na životní prostředí je rozdílný.
18. Článek (121) PÚR vymezuje rychlostní silnici R43 v trase Brno – Moravská Třebová, která neodpovídá hlavnímu dopravnímu účelu, jímž je zejména propojení kraje Jihomoravského a obou krajů východočeských, protože tato trasa R43 je v tomto rozhodujícím dopravním směru o cca 20 kilometrů delší než západní trasa R43 s napojením na R35 u Svitav. To je nepřijatelné z hlediska objemu produkovaných emisí škodlivin i skleníkových plynů. Současně je to v zásadním rozporu se stanoviskem strategického posouzení vlivů (SEA) Koncepce rozvoje dopravních sítí ČR z roku 1998-99 a s (na jeho základě přijatým) usnesením vlády č. 741 ze dne 21. července 1999, které schválilo vedení R43 v trase Brno – Svitavy. V Brně a okolí je R43 navíc sledována v trase, která vede oblastmi s hustým osídlením, vykazuje významné negativní vlivy dopravy na životní prostředí obyvatel.

19. Z hlediska vlivů na životní prostředí obyvatel se jeví jako velmi problematické zařazení článku (131) do návrhu PÚR především z důvodu nedostatečného vyhodnocení vlivů na veřejné zdraví. Nebyly posouzeny varianty bez nové RWY letiště Ruzyně s využitím jiných letišť.
20. V návrhu PÚR není dostatečně řešen problém vlivu povrchové těžby hnědého uhlí v Ústeckém a Karlovarském kraji na životní prostředí a obyvatelstvo. Nejsou respektována usnesení vlády č. 444/1991 Sb. a č. 1176/2008 Sb. Postupem žádoucím pro zlepšení kvality ovzduší, snížení emisí skleníkových plynů, revitalizaci krajiny, zlepšení sociální struktury obyvatelstva a vytváření nových možností pro rozvoj kraje je zachování tzv. ekologických limitů těžby a dodržení stávajícího harmonogramu postupného útlumu těžby. Vzhledem k celostátnímu dosahu problému je nutné, aby PÚR potvrdila tento postup jako úkol pro územní plánování dotčených krajů.
21. Předkladatelem nebyly vypořádány připomínky požadující zrušení územní ochrany šesti potenciálních lokalit pro umístění hlubinného úložiště vysoce radioaktivních odpadů a vyhořelého jaderného paliva.
22. Předkladatelem nebyla vypořádána připomínka s požadavkem na vypuštění ploch pro rozšíření JE Temelín a Dukovany, a to z důvodu nevyřešeného závěru palivového cyklu – zpracování či uložení radioaktivního odpadu.
23. Předkladatelem nebyla vypořádána připomínka s požadavkem na vypuštění ploch pro výstavbu nového energetického zdroje Blahutovice, u kterého není vyloučeno, že půjde o jaderný zdroj, a to z důvodu nevyřešeného závěru palivového cyklu – zpracování či uložení radioaktivního odpadu.

Podle § 34 odst. 1 písm. c) stavebního zákona Ministerstvo pro místní rozvoj předkládá vládě návrh PÚR včetně stanoviska Ministerstva životního prostředí k vyhodnocení vlivů na životní prostředí a včetně sdělení, jak bylo zohledněno.

Podle § 10g odst. 4 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí bez stanoviska ke koncepci nemůže být koncepce schválena.

Ministerstvo životního prostředí také upozorňuje na povinnost zveřejnit schválenou koncepci, odůvodnění nezahrnutí nebo částečné zahrnutí požadavků a podmínek ze stanoviska ke koncepci a opatření pro zajištění sledování a rozboru vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví. Výše uvedené povinnosti je třeba respektovat s ohledem na požadavky směrnice 2001/42/ES o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí.

Ing. Jaroslava HONOVÁ
ředitelka odboru
posuzování vlivů na životní prostředí